

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง “กระบวนการผลิตข้าวภัยพิบัติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษากรณี ภัยพิบัติสึนามิ” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์แบบ เจาะลึก (In-Depth Interview) ผู้บริหารฝ่ายข่าว, ผู้บริหารฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ของฝ่ายข่าว และผู้ปฏิบัติงานฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ของผู้วิจัย นอกจากนี้ยังมีการประมวลข้อมูลโดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาศึกษาวิเคราะห์กระบวนการ นำเสนอข่าวภัยพิบัติ ในแง่ของการบริหารงานด้านนโยบาย ด้านการปฏิบัติงาน ขั้นตอนหรือ วิธีการคัดเลือกและการจัดวาระข่าวสาร รวมทั้งศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อกระบวนการ ผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิ ของผู้ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อนำไปสู่การอธิบายปรากฏการณ์ที่ ต้องการศึกษามีระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัย เรื่อง “กระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษากรณี ภัยพิบัติสึนามิ” นี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัย 4 วิธีด้วยกัน โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร, แหล่งข้อมูลประเภทสารสนเทศ ทางคอมพิวเตอร์ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากบทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อันจะนำมาใช้เป็น ข้อมูลเบื้องต้น แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ประกอบด้วยเอกสารข้อมูล 2 ประเภท คือ

1.1 เอกสารภายใน คือ เอกสารที่ทางบริษัท ไอทีวี จำกัด(มหาชน) ได้ผลิตขึ้น ได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ วารสารภายใน หนังสือ ประกาศ คำสั่ง หนังสือเวียน ข่าวแจกเพื่อการ ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งซีดีรอม และ ดีวีดีรอม ของบริษัทฯ ที่ผลิตขึ้น และส่งไปยังสื่อมวลชนในช่วง เหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ เพื่อช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลการทำงานการผลิตและนำเสนอข่าวของ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ทั้งที่ผ่านสื่อมวลชนและไม่ผ่านสื่อมวลชน

1.2 เอกสารภายนอก คือ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ภายนอกบริษัท ที่เขียนถึงการทำงานของ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้แก่ หนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับ งานวิจัย เอกสารเหล่านี้เป็นหลักฐานที่ชัดเจน ในการเก็บเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินงานด้าน นโยบาย วิธีการบริหารงาน การปฏิบัติงานข่าว และการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิตามสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี เพื่อนำมาให้เป็นข้อมูลอ้างอิงประกอบกับข้อมูลประเภทบุคคล และใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนใน การศึกษาครั้งนี้

2. การสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ เพื่อสอบถามและค้นหาข้อมูลต่างๆ ล่าสุด ซึ่งเป็น ข้อมูลประเภทสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ ที่ผู้ศึกษาใช้ทำการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องที่ศึกษาผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและระบบอินทราเน็ตของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

3. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล โดยการสัมภาษณ์บุคคล (ผู้ส่งสาร) สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบ เจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งออกแบบขึ้นให้ครอบคลุม วัตถุประสงค์ของการศึกษาในแง่ นโยบาย การปฏิบัติงาน การคัดเลือกและการจัดวาระข่าวสาร รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในเรื่อง “กระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติทาง สถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษากรณี ภัยพิบัติสึนามิ” เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยแบ่งกลุ่ม ตัวอย่างออกเป็น 2 ระดับ คือ

3.1 ระดับผู้บริหารฝ่ายข่าวและผู้บริหารฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการผลิต ข่าวภัยพิบัติของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้แก่ ประธานกรรมการบริหาร, ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์, ผู้อำนวยการฝ่ายข่าว, รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว, ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร (ภูมิภาค), ผู้ช่วย บรรณาธิการบริหาร (สายสนับสนุน), ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ และผู้อำนวยการฝ่ายวิศวกรรม

3.2 ระดับผู้ปฏิบัติงานฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ได้แก่ ผู้จัดการรายการข่าว (Program Director), ผู้จัดการแผนกผู้ประกาศข่าว, บรรณาธิการข่าวประจำวัน, บรรณาธิการข่าว สกายนิวส์, ผู้ประกาศข่าว และผู้สื่อข่าวหรือผู้รายงานข่าว (สด) จากพื้นที่ที่เกิดเหตุ

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งเกี่ยวกับนโยบาย การปฏิบัติงาน ขั้นตอน หรือวิธีการคัดเลือกและการจัดวาระข่าวสาร ตลอดจนปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อกระบวนการ ผลิตข่าวภัยพิบัติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษากรณี ภัยพิบัติสึนามิ” รวมทั้งแนวทางในการ พัฒนาการผลิตข่าวภัยพิบัติต่างๆ ในอนาคต สำหรับบุคคลกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการ สัมภาษณ์ มีดังนี้

ระดับผู้บริหารฝ่ายข่าว และผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

1. คุณนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล ประธานกรรมการบริหาร บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานข่าวของไอทีวีโดยรวม การปรับเปลี่ยนนโยบายในการบริหารงานข่าวภัยพิบัติ และปัจจัยที่มีอิทธิพลในการปรับผังรายการในภาวะวิกฤติ รวมทั้งการวางแผน การสั่งการ การตัดสินใจในเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ
2. คุณอัทธมา สุวรรณปากแพรง ผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการกำกับดูแลและการบริหารงานข่าวให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ตามระเบียบและสัญญาการสัมปทานของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือ สปน. ผลกระทบ จากปัจจัยแวดล้อมภายนอก รวมทั้งความรับผิดชอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้ปฏิบัติงานตามกฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน
3. คุณอนันต์ อิศวนนท์ ผู้อำนวยการฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไอทีวี เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการควบคุมดูแลงานด้านนโยบายการบริหารงานข่าวภัยพิบัติ ของระบบการดำเนินงานข่าว และการอนุมัติงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการทำงาน รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อกระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิ ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
4. คุณนิมะ ราษีดี ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ สถานีโทรทัศน์ไอทีวี เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการบริหารงานด้านการจัดผังรายการ และการทำงานเพื่อให้ สอดคล้องกับการผลิตข่าวในภาวะวิกฤติ จากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ ซึ่งเป็นปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการผลิตข่าวภัยพิบัติและรายได้จากโฆษณาของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
5. คุณชัยวัฒน์ บุญยาภิวัฒน์ ผู้อำนวยการฝ่ายวิศวกรรม สถานีโทรทัศน์ไอทีวี เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิศวกรรมและการสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยีการผลิตข่าว จากเหตุการณ์ภัยพิบัติ สึนามิ ซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าที่มีผลต่อการทำงานด้านผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
6. คุณกิตติ สิงหาปัด รองผู้อำนวยการฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ไอทีวี เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการช่วยงานด้านบริหารงานข่าวการดูแลงานด้านนโยบายของฝ่ายข่าว เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินรายการข่าว การคัดเลือกข่าว และการจัดวาระข่าว รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อกระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิ ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

7. คุณนฤกุล อนุโต ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหารและบรรณาธิการข่าวภูมิภาค เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานข่าวภูมิภาค และการบริหารงานตามนโยบายของสถานีฯ ในการทำงานของกองบรรณาธิการข่าวภูมิภาค วิธีการทำงานในกระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติ สึนามิ การประชุมโต๊ะข่าวร่วมกับฝ่ายบริหารและกองบรรณาธิการข่าวของสถานี โทรทัศน์ไอทีวี

8. คุณสุทธิลักษณ์ เจาะสุนทร ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร (สนับสนุน) เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานด้านการสนับสนุนการผลิตข่าว และการบริหารงานตามนโยบายของสถานีฯ ในการทำงานตามกระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิ ในการสนับสนุนการตรวจสอบบทข่าว ความถูกต้องของเนื้อหา คุณภาพข่าวที่น่าสนใจ รวมทั้งการประชุมโต๊ะข่าวร่วมกับฝ่ายบริหารและกองบรรณาธิการข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ระดับปฏิบัติงานฝ่ายข่าว ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

1. คุณอำไพ โพธิ์ชัยรัตน์ ผู้จัดการแผนกประสานงานออกอากาศ และบรรณาธิการข่าวประจำวัน เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการคัดเลือกข่าว การจัดลำดับข่าวภัยพิบัติ และข่าวประเภทอื่นๆ ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ เพื่อนำออกอากาศในข่าวเที่ยง ข่าวค่ำ และข่าวดึก ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

2. คุณจิรายุ ห่วงทรัพย์ บรรณาธิการข่าวสกายนิวส์ เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการบริหารงานข่าวสกายนิวส์ การดำเนินรายการและการรายงานข่าวจากพื้นที่เกิดเหตุ ทั้งภาคพื้นดิน และทางอากาศจากเฮลิคอปเตอร์ ถึงการสื่อสาร การคัดเลือก และการจัดวางระข่าวภัยพิบัติสึนามิ ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

3. คุณชิบ จิตนิยม บรรณาธิการข่าวต่างประเทศ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนกระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิ การแสวงหาข้อมูลทั้งภาพเสียงและเนื้อหาจากสำนักข่าวต่างประเทศ และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. คุณสายสวรรค์ ชัยนัย ผู้จัดการแผนกผู้ประกาศข่าว เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของผู้ประกาศข่าว วิธีการรายงานข่าว การจัดระบบการทำงานของผู้ประกาศข่าวในภาวะวิกฤติจากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

5. คุณศศิวรรณ เลิศวิริยะประภา ผู้ประกาศข่าว เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตข่าวและการทำหน้าที่ผู้ประกาศข่าว, ผู้ดำเนินรายการ"ไอทีวีร่วมมือร่วมใจ ช่วยผู้ประสบภัยสึนามิ" และรายการข่าวในช่วงอื่นๆ ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ

6. มนตรี อุดมพงษ์ ผู้สื่อข่าวภูมิภาค เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการผลิตข่าว ในการรายงานข่าว การลงพื้นที่หาข่าวจากแหล่งข่าว การคัดกรอง และการจัดวางระข่าวในการ รายงานข่าวจากพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

4. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เนื่องจากผู้วิจัยเป็นพนักงาน อยู่ใน บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ฝ่ายผลิตรายการ (Production Department) ซึ่งต้องทำงาน ร่วมกันกับฝ่ายข่าว (News Department) ตามกระบวนการผลิตรายการข่าว เพื่อนำเสนอ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีมาเป็นระยะเวลานาน จึงได้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในกระบวนการ ทำงานต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันตามขั้นตอนของระบบการผลิตข่าว โดยเป็นการทำงานด้านการ ผลิตรายการข่าวทั้งในสตูดิโอและนอกสถานที่ ทั้งรูปแบบของการบันทึกเทปและการถ่ายทอดสด รวมทั้งการรายงานข่าวของทางสถานีฯ มาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ ภัยพิบัติสึนามิ ในแถบทะเลอันดามัน ทาง 6 จังหวัด ภาคใต้ ของประเทศไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการทำงานของกระบวนการผลิตข่าวตามปกติในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ โดยที่ผู้ถูกสังเกต ในฝ่ายข่าวไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกตโดยผู้วิจัย อีกทั้งผู้วิจัยได้อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ได้ทำงาน ร่วมกันกับเพื่อนพนักงานฝ่ายข่าว และฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการผลิตข่าวด้วย คือ ฝ่ายรายการ ฝ่ายวิศวกรรม ของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี โดยใช้วิธีการพูดคุยและสอบถามอย่างเป็น กันเองถึงวิธีการทำงานทั้งภายในและภายนอกพื้นที่กับผู้ปฏิบัติงานของฝ่ายข่าว ในช่วงที่เกิด เหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ เพื่อเสาะหาข้อมูลเพิ่มเติมให้ได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์มากที่สุด ให้เกิด ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และยังสามารถช่วยให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมการ สัมภาษณ์ แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) และสามารถนำไปสอบถามความถูกต้องต่างๆ ที่ได้ จากการสัมภาษณ์อีกครั้งว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด สำหรับ ข้อจำกัดในการสังเกตแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ ก็คือ การทำงานในพื้นที่เกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิที่ ผู้วิจัยไม่ได้ลงพื้นที่ไปสัมผัสการทำงานของเหตุการณ์ในพื้นที่จริงที่เกิดขึ้น

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ การวิเคราะห์เอกสาร (องค์การสื่อและผู้ส่งสาร) การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์จากเว็บไซต์ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคล (ผู้ส่งสาร) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็น หนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานโครงการเฉพาะบุคคล วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ ประกาศ คำสั่ง หนังสือเวียนภายในบริษัท เอกสารประชาสัมพันธ์ รายงานประจำปีบริษัท และสิ่งพิมพ์อื่นๆ รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริษัทที่ได้บันทึกเก็บไว้ในรูปแบบ ซีดี รอม (CD-ROM) หรือ ดีวีดี รอม (DVD-ROM) ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2. การสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ สำหรับข้อมูลสารสนเทศจากคอมพิวเตอร์ที่เก็บรวบรวมไว้ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์จัดเรียงลำดับ และแยกข้อมูลตามลักษณะการดำเนินงาน ประวัติ ความเป็นมาของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี รวมทั้งข่าวสารการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก ในแง่ นโยบาย การดำเนินงาน การปฏิบัติงานเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาดังรายชื่อเว็บไซต์ต่อไปนี้

2.1 <http://www.itv.co.th>

2.2 intranet.itv.co.th

3. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการบันทึกข้อมูลจำเป็นต้องระบุนายละเอียดต่างๆ ที่นักวิจัยได้รับรู้จากการสัมภาษณ์ จึงต้องมีเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (กรอบในการสัมภาษณ์) ซึ่งเป็นแนวคำถามปลายเปิด (Opened Question) ที่สำคัญต้องใช้ภาษาที่ง่ายและไม่ชี้นำคำตอบ เพื่อเปิดโอกาสให้แหล่งข้อมูลตอบคำถามให้ได้มากและครอบคลุมประเด็นมากที่สุด และหากยังไม่ได้คำตอบที่ชัดเจน ตรงประเด็น ผู้วิจัยจะทำการซักถามเพิ่มเติมในลักษณะการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ โดยผู้วิจัยได้ติดต่อนัดสัมภาษณ์ก่อนล่วงหน้าด้วยตนเอง และทำจดหมายขอความร่วมมือให้สัมภาษณ์ พร้อมแนบแนวทางในการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยคำถามต่างๆ ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ไปยังผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อเตรียมตัวล่วงหน้าสำหรับการให้สัมภาษณ์ และนัดหมายวัน เวลา ที่แน่นอนสำหรับการสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องบันทึกเทป บันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ไว้ จากนั้นทำการถอดเทปโดยผู้วิจัยจะแปลภาษาเป็นข้อมูล แบ่งแยกเป็นกลุ่มตาม

เนื้อหาและประเด็นหลัก นำมาคัดกรองเลือกสรรข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งตัดทอนข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ น่าเชื่อถือ และมีความสมบูรณ์ที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ แบ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง หรือผู้บริหารงานฝ่ายข่าว, ผู้บริหารฝ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง และผู้ปฏิบัติงานฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี โดยมีแนวคำถามดังต่อไปนี้

3.1 คำถามสำหรับระดับผู้บริหาร ฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

- ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบสัมภาษณ์
- นโยบายการบริหารงานข่าวภัยพิบัติของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เป็นอย่างไร
- ข้อกำหนดในสัญญาสัมปทานระหว่างไอทีวีกับสำนักปลัดนายกฯ มี

ผลกระทบต่อการบริหารงานข่าวของทางสถานีฯ หรือไม่ อย่างไร

- จากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปรับผังรายการเพื่อผลิตข่าวภัยพิบัติ

- ผลกระทบจากการปรับผังรายการ จากผู้เข้าเวลาของทางสถานีฯ ในแง่รายได้เป็นอย่างไร และมีผลอื่นๆ ต่อเนื่องอีกหรือไม่ ทั้งในแง่บวกและแง่ลบต่อองค์กร

- มีการปรับนโยบาย และโครงสร้างในการทำงานของฝ่ายข่าว เป็นกรณีเฉพาะหรือไม่

- ในช่วงที่เกิดเหตุการณ์สึนามิมีการกำหนดเงื่อนไขเรื่องระยะเวลาในการปรับผังรายการ เพื่อการผลิตข่าวสึนามิไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ อย่างไร

- ตามบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน การรับบริจาคไม่ใช่หน้าที่หลักของสื่อทำไมไอทีวีจึงตัดสินใจทำหน้าที่ในการระดมความช่วยเหลือ รับบริจาคเงินและสิ่งของ เพราะอะไร

- สรุปปัจจัย และองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลทำให้การผลิตข่าวสึนามิของไอทีวีประสบความสำเร็จ มีอะไรบ้าง

- ในความรู้สึกของท่านพอใจหรือไม่กับการตัดสินใจผลิตข่าวสึนามิที่ผ่านมา

- ในประสบการณ์ที่ผ่านมาท่านมีแนวทางในการพัฒนากระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติในภาวะวิกฤติ โดยเฉพาะทางสื่อโทรทัศน์ ในอนาคตอย่างไร

3.2 คำถามสำหรับระดับผู้บริหารผู้อำนวยการฝ่ายรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

- ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบสัมภาษณ์

- โครงสร้างหน้าที่และหลักเกณฑ์ในการจัดผังรายการในภาวะปกติและภาวะ

วิกฤติเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ เป็นอย่างไร

- การดูแลบริหารงานด้านบุคลากรของฝ่ายรายการในการทำงานร่วมกับฝ่าย
ข่าว เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ
- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปรับผังรายการในภาวะวิกฤติ ของเหตุการณ์ภัย
พิบัติสึนามิกับบริษัทที่เช่าเวลาออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
- ผลกระทบที่เกิดจากปัจจัยแวดล้อมที่มีต่อการจัดผังรายการ ในภาวะวิกฤติ
ของเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
- ปัญหา และอุปสรรคของการจัดผังรายการทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เมื่อเกิด
เหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ
- ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนากระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติ
ในอนาคต

3.3 คำถามสำหรับระดับผู้บริหารผู้อำนวยการฝ่ายวิศวกรรมของสถานีโทรทัศน์ ไอทีวี

- ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบสัมภาษณ์
- โครงสร้าง และความรับผิดชอบ ในการบริหารงานด้านวิศวกรรม และการ
พัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตงานข่าว
- การบริหารและสั่งการบุคลากรของฝ่ายวิศวกรรมในการทำงานร่วมกับฝ่าย
ข่าวเมื่อเกิดภาวะวิกฤติ เหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ
- นโยบายหรือแผนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยี เครื่องมือ และอุปกรณ์
ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข่าวเพื่อรองรับเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
- ผลกระทบจากปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่มีต่อการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อ
เพิ่มศักยภาพในการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิ ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
- ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานด้านเทคโนโลยีการผลิตข่าวในภาวะ
วิกฤติของเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
- ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนากระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติ
ในอนาคต

3.4 คำถามสำหรับระดับผู้ปฏิบัติงาน ฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

- ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบสัมภาษณ์
- บทบาทหน้าที่ในการทำงานและภาพรวมการผลิตข่าวของไอทีวี เป็นอย่างไร

- วิธีการหาข้อมูลจากแหล่งข่าว การสื่อข่าว วิธีการผลิต และนำเสนอข่าวในภาวะวิกฤติ เหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิทางไอทีวี เป็นอย่างไร
- การประชุมโต๊ะข่าวและการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานในการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิ มีมากน้อยเพียงใด
- การปฏิบัติงานร่วมกับแหล่งข่าว และเพื่อนสื่อมวลชนในพื้นที่เป็นอย่างไร
- วิธีการคัดเลือกข่าว การกลั่นกรองข่าวและข้อควรระมัดระวังในการทำข่าวภัยพิบัติสึนามิ
- หลักเกณฑ์ของการจัดลำดับความสำคัญ ก่อนและหลังในการนำเสนอข่าวภัยพิบัติที่ออกอากาศในแต่ละวัน
- สภาพการแข่งขันเพื่อความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ในการเสนอข่าวภัยพิบัติเป็นอย่างไร
- ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยี เครื่องมือ และอุปกรณ์ รวมทั้งงบประมาณในกระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิ
- ผลกระทบจากปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่ทำให้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานในกระบวนการผลิตข่าวภัยพิบัติสึนามิ
- ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานข่าวที่เกิดขึ้น ในภาวะวิกฤติภัยพิบัติสึนามิ
- สรุปปัจจัย และองค์ประกอบอันสำคัญที่ส่งผลทำให้การผลิตข่าวสึนามิของไอทีวีประสบความสำเร็จ มีอะไรบ้าง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เมื่อทำการสัมภาษณ์อย่างละเอียดและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แล้วจะนำ ข้อมูลดังกล่าวนี้มาตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ตามลักษณะของข้อมูลดังนี้

1. การประเมินข้อมูลตามหลักฐานจากเอกสารภายในและภายนอก รวมทั้ง ซีดีรอม ดีวีดีรอม และข้อมูลสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์จากเว็บไซต์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่างๆ ซีดีรอม ดีวีดีรอม ข้อมูลในอินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ต มาเปรียบเทียบดูความสอดคล้องของข้อมูลถึงความถูกต้อง น่าเชื่อถือ เพื่อคัดเลือกข้อมูลที่ได้ให้มั่นใจว่ามีความน่าเชื่อถือมากที่สุด และจัดการแยกข้อมูลแต่ละส่วนเป็นประเภทต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ และนำข้อมูลเหล่านั้นมาเรียบเรียง เพื่อให้ทราบถึง นโยบาย บทบาทหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชน เกี่ยวกับการคัดเลือกและจัดวาระ

ข่าวสาร รวมทั้งผลกระทบจากปัจจัยแวดล้อมที่มีต่อกระบวนการผลิตข้าวภัยพิบัติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษากรณี ภัยพิบัติสึนามิ

2. การประเมินข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เป็นการตั้งประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์บุคลากรฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ในระดับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงเรื่องที่ทำการศึกษาเป็นหลัก รวมทั้งแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยตรวจสอบและทดลองสอบถามผู้ที่อยู่ในวิชาชีพสื่อมวลชนด้านข่าวทั้งในระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จากนั้นจึงนำข้อมูลมาแก้ไขปรับปรุงคำถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้เกิดความครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่วางไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ผู้ศึกษาได้ทำการถอดเทปการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกทั้งหมดและสอบทานกับแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร, ซีดีรอม, ดีวีดีรอม และเว็บไซต์ต่างๆ รวมทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาแยกประเภท จัดกลุ่มวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ และสรุปเป็นข้อมูล เพื่อนำเสนอเป็นผลการวิจัยโดยใช้วิธีบรรยายตามการวิเคราะห์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษานโยบายการบริหารงานข่าวในภาวะวิกฤติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวีก่อนและหลังเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่มีผลต่อกระบวนการผลิตข้าวภัยพิบัติสึนามิทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี
3. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตข้าวภัยพิบัติสึนามิ ตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางรูปแบบของการนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง “กระบวนการผลิตข้าวภัยพิบัติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ศึกษากรณี ภัยพิบัติสึนามิ” ออกเป็น 4 ส่วน ได้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 นโยบายการบริหารงานข่าวและการผลิตข้าวภัยพิบัติของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ส่วนที่ 2 ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการผลิตข้าวภัยพิบัติของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ส่วนที่ 3 การดำเนินงานของกระบวนการผลิตข้าวภัยพิบัติของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

ส่วนที่ 4 แนวทางในการพัฒนากระบวนการผลิตข้าวภัยพิบัติทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี